

Fundusze Europejskie

Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027

Ambasador Funduszy Europejskich

Życie wraca na linię kolejową Lublin – Łuków

Standardy obsługi inwestora w województwie lubelskim

Atrakcja na ogólnopolską skalę

Spis treści

Lubelski Informator Unijny „Puls Regionu”
egzemplarz bezpłatny

Nakład: 4000 egz.

Wydawca: Departament Zarządzania Regionalnym
Programem Operacyjnym
Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego
w Lublinie
ul. Stefczyka 3b, 20-151 Lublin
tel.: (81) 441 67 38, fax: (81) 441 67 40
e-mail: drpo@lubelskie.pl, www.rpo.lubelskie.pl,
www.facebook.com/LubelskieFunduszeEuropejskie

Aktualności

Ambasadorzy Funduszy Europejskich.....**8**

Aktywni i kreatywni – Liderzy
Innowacji 2022.....**10**

Dzieci namalowały swój świat.....**27**

Fotoreportaż

Dni Otwarte Funduszy Europejskich.....**14**

Temat numeru

Miliardy euro w Funduszach Unijnych
dla Lubelskiego.....**4**

Dokumenty implementacyjne
dla Funduszy Europejskich
dla Lubelskiego 2021-2027.....**6**

Inwestycje

Dodatkowe wsparcie na rozbudowę szpitala w Kraśniku	17
Życie wraca na linię kolejową Lublin - Łuków	16
Basen już działa	7
Atrakcja na ogólnopolską skalę	26

Społeczeństwo

Fundusze unijne wsparciem dla pracowników placówek edukacyjnych	20
Usługi i ekonomia społeczna	13
Fundusze Europejskie doradzają, szkolą, aktywizują	24

Projekty

Kolejne gminy otrzymały fundusze unijne na inwestycje w zieloną energię	8
EURE dla rozwoju miast	22
Standardy obsługi inwestora w województwie lubelskim	23

Redakcja: Oddział Komunikacji i Promocji RPO, Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym

Fotografie: ©UMWL, Adrianna Iwan, Łukasz Frączek, Marcin Tarkowski, Jan Jakub Smarczewski PIXEL, Michał Lenart, Polska Press, DiSR.

Okładka: Na okładce znajduje się kolaż zdjęć poświęconych zielonej energii

Druk, skład i łamanie: Wydawnictwo DRAGON Sp. z o. o.

E -book: Pobierz elektroniczną wersję „Pulsu Regionu”. E -book znajdziesz na stronie rpo.lubelskie.pl w zakładce Wiadomości – E-publikacje

Miliardy euro w Funduszach Unijnych dla Lubelskiego

Program Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 został oficjalnie zaakceptowany przez Komisję Europejską 24 listopada 2022 r. Województwo Lubelskie jako pierwszy region w Polsce otrzymało akceptację Brukseli. Dokument ten w sposób szczegółowy określa wydatkowanie kwoty ponad 2,4 mld euro ze środków unijnych, przeznaczonych dla naszego województwa. 6 grudnia br. w Lubelskim Centrum Konferencyjnym odbyła się konferencja inauguracyjna przyjęcie programu dla Województwa Lubelskiego. Jej gospodarzem Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski.

Pamiętkowe zdjęcie uczestników konferencji inaugurującej program Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027. Od lewej: Jarosław Stawiarski – Marszałek Województwa Lubelskiego; Anna Brzyska – Zastępca Dyrektora Departamentu Wdrażania RPO w UM WL; Lucie Žáčková, Zastępczyni Szefa Działu ds. Programów i Projektów w Polsce z Komisji Europejskiej; Małgorzata Jarosińska-Jedynak – Sekretarz Stanu w MFIPR; Aleksandra Kowalska – Dział ds. Programów i Projektów w Polsce z Komisji Europejskiej; Zbigniew Wojciechowski, Wicemarszałek Województwa Lubelskiego i Adam Gajek – Programme Manager DG Employment KE.

Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027

– Dzisiejsza konferencja to ważny kamień milowy. Od teraz Lubelskie może zacząć wdrażać nowe projekty przy wsparciu Funduszy Europejskich – podkreśliła Lucie Žáčková, Zastępczyni Szefa Działu ds. Programów i Projektów w Polsce z Komisji Europejskiej. – Zaangażowanie regionu w zielony ład, zwłaszcza we wdrażanie energii odna-

wialnej, jest wzorem dla innych regionów Europy. Życzę powodzenia w skutecznej realizacji programu.

Pieniądze przyznane dla naszego województwa w ramach nowego programu regionalnego, to ponad 170 mln euro więcej niż w dotychczasowej perspektywie na lata 2014-2020. Najwięcej pieniędzy zostanie przeznaczonych na projekty związane z poprawą klimatu, środowiska czy energetykę, bo prawie

691 mln euro. Z kolei ponad 436 mln euro wykorzystanych zostanie na wsparcie instrumentów terytorialnych, a ponad 355 mln euro wesprze działania związane z transportem. Nieco mniej, bo ok. 317 mln euro zostanie przeznaczonych na wsparcie przedsiębiorstw i cyfryzację, na infrastrukturę edukacyjną, usługi społeczne i ochronę zdrowia ponad 135 mln euro oraz kul-

ture i turystykę nieco ponad 100 mln euro.

- Pragnę zaznaczyć, że to tylko część obszarów, na jakie zostaną przeznaczone pieniądze z Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027. Wspierać będziemy także projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus -tzw. „projekty miękkie”, a to oznacza, że środki będą mogli otrzymać beneficjenci podejmujący działania związane z włączeniem społecznym, rynkiem pracy, zdrowiem czy edukacją. Na ten zakres przeznaczymy ponad 703 mln euro. Cieszę się, że spotkania negocjacyjne z Komisją Europejską zaowocowały tym, że jako pierwsze województwo w Polsce otrzymaliśmy akceptację treści programu regionalnego. Ta decyzja pozwoli na rozpoczęcie kolejnego etapu niezbędnego do uruchomienia Programu, czyli prac nad dokumentami wdrożeniowymi tak, abyśmy już w pierwszym kwartale 2023 mogli ogłosić pierwsze nabory projektów – mówi **Marszałek Jarosław Stawiarski**.

Znaczenie przyjęcia programu podkreśliła również Sekretarz Stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej Małgorzata Jarosińska-Jedynak. – To ogromny sukces Lubelskiego, które jako pierwsze ze wszystkich województw uzyskało decyzję Komisji Europejskiej zatwierdzającą program regionalny – mówiła. – Środki z programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego będą zaangażowane w najważniejsze aspekty, które wynikają z potrzeb rozwojowych województwa. Jesteście liderem pozyskiwania środków z innych programów niż program regionalny. 21 mld zł – to są środki, które zostały zainwestowane tylko w perspektywie 2014-2020 i tylko z budżetu środków europejskich.

Impuls dla rozwoju

Ogłoszenie pierwszych naborów wniosków o dofinansowanie w ramach Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027 będzie poprzedzone opracowaniem niezbędnych dokumentów, tj. Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu czy Harmonogramu planowanych naborów wniosków o dofinansowanie dla Programu, a także powołaniem Komitetu Monitorującego Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027.

Pieniądze, jakie składają się na program Fundusze Europejskie dla Lubel-

6 grudnia 2022 roku oficjalnie zainaugurowany został proces wdrażania programu regionalnego na lata 2021-2027.

skiego, pozwolą wzmocnić i efektywnie wykorzystać gospodarczy i społeczny potencjał regionu. Będą także służyć zrównoważonemu i inteligentnemu rozwojowi województwa. Projekty realizowane będą w ramach poniższych priorytetów:

1. Badania naukowe i innowacje,
2. Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu,
3. Ochrona zasobów środowiska i klimatu,
4. Efektywne wykorzystanie energii,
5. Zrównoważona mobilność miejska,
6. Zrównoważony system transportu,
7. Lepsza dostępność do usług społecznych i zdrowotnych,
8. Zwiększanie spójności społecznej,
9. Zaspokajanie potrzeb rynku pracy,
10. Lepsza edukacja,
11. Rozwój zrównoważony terytorialnie,
12. Wsparcie wdrażania Funduszy Europejskich dla Lubelskiego w ramach EFS+,
13. Wsparcie wdrażania Funduszy Europejskich dla Lubelskiego w ramach EFRR.

Nowości w programie na lata 2021-2027

W Funduszach Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027 realizowana będzie część dotychczasowych typów projektów, które są znane beneficjentom z perspektywy finansowej na lata 2014-2020, ale także nowe, do których można zaliczyć: cyberbezpieczeństwo, doradztwo klimatyczne, zakup taboru autobusowego do przewozów subregionalnych, budowę punktów ładowania

pojazdów bezemisyjnych, telemedycynę, zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych, infrastrukturę mieszkań o charakterze chronionym, treningowym i wspomagającym, aktywizację zawodową osób młodych w ramach inicjatywy ALMA, czy tworzenie Centrów Usług Społecznych.

Instytucje programu

Za wdrażanie Programu odpowiedzialny będzie Zarząd Województwa Lubelskiego, który do realizacji tego procesu wskazał Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie (Departament Wdrażania EFRR, Departament Wdrażania EFS), a także Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie oraz Lubelską Agencję Wspierania Przedsiębiorczości.

Dyrektor Anna Brzyska opowiedziała o przebiegu procesu przygotowań programu Fundusze Lubelskie dla Lubelskiego

Dokumenty implementacyjne dla Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027

Zatwierdzenie programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 decyzją wykonawczą nr C(2022) 8382 final, wydaną przez Komisję Europejską, rozpoczyna kolejny etap uruchamiania środków dla regionu. Obecnie trwają prace nad szeregiem dokumentów wdrożeniowych, dzięki którym środki z Programu będą mogły być sprawnie rozdysponowane.

Odpowiednie opracowanie wszystkich procedur na obecnym etapie będzie miało wpływ na cały proces wdrażania Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027. Jestem pewna, że jeśli tę pracę wykonamy należycie, będzie to miało przełożenie na fakt, iż Lubelskie ponownie będzie konkurowało o tytuł lidera, jeżeli chodzi o tempo realizacji Programu.

Anna Brzyska, Dyrektor Departamentu Zarządzania RPO w UM WL.

eSZOP

Jednym z pierwszych dokumentów wdrożeniowych przyjmowanych po zatwierdzeniu Programu jest Szczegółowy Opis Priorytetów Programu (SzOPP). Znajdą się w nim wszystkie najważniejsze informacje dotyczące możliwych do realizacji projektów, potencjalnych beneficjentów i grup docelowych. Potencjalny beneficjent zainteresowany pozyskaniem dofinansowania po bardziej kompleksowe informacje będzie sięgał właśnie do SzOPP. - Nowością w perspektywie finansowej na lata 2021-2027 jest udostępnienie instytucjom zarządzającym przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej aplikacji eSZOP, umożliwiającej przeniesienie Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu, funkcjonującego do tej pory w formie obszernego dokumentu, do formy elektronicznej. Aplikacja eSZOP wspiera proces przygotowywania i aktualizacji dokumentu oraz pozwala rejestrować jego treść w ustrukturyzowanej formie – podkreśla **Anna Brzyska, Dyrektor Departamentu Zarządzania RPO**. Zatwierdzenie dokumentu planowane jest na grudzień 2022 roku.

Harmonogram

W tym samym czasie planowane jest zatwierdzenie pierwszej wersji Harmonogramu planowanych naborów wniosków o dofinansowanie dla Programu. To z tego dokumentu potencjalni beneficjenci z odpowiednim wyprzedzeniem dowiedzą się o terminach naborów, co pozwoli im na terminowe przygotowanie wszelkiej wymaganej dokumentacji. Ogłoszenie naborów planowane jest w pierwszym kwartale 2023 roku.

W lutym 2023 roku zbierze się Komitet Monitorujący Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027. W jego skład oprócz przedstawicieli Instytucji Zarządzającej i Instytucji Pośredniczących wejdą między innymi reprezentanci strony rządowej, a także organizacje jednostek samorządu terytorialnego, organizacje związkowych i organizacji pracodawców oraz organizacji pozarządowych. Do głównych zadań Komitetu należeć będzie zatwierdzanie kryteriów wyboru projektów, końcowego sprawozdania z wdrażania programu, planu ewaluacji oraz wszelkich propozycji IZ dotyczących zmian programu. – W działaniu Komitetu Monitorującego w pełny sposób będzie się manifestować zasada partnerstwa,

której odpowiednia realizacja przyświecała nam także na każdym etapie programowania. Dołożyliśmy starań, by w Komitecie została zapewniona reprezentatywność poszczególnych środowisk oraz zrównoważony udział różnych stron i grup partnerów – mówi Anna Brzyska.

Instytucje pośredniczące

W projektowanym systemie wdrażania Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027 niepoślednią rolę pełnić będą – wzorem poprzedniej perspektywy finansowej – Instytucje Pośredniczące, czyli Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie oraz Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie. Obecnie trwają prace nad zmianą statutów oraz regulaminów organizacyjnych tych instytucji. Zgodnie z Rozporządzeniem ogólnym, w stosownych przypadkach konieczne jest określenie w odniesieniu do każdej Instytucji Pośredniczącej poszczególnych funkcji i zadań oddelegowanych przez Instytucję Zarządzającą, wskazanie instytucji pośredniczących oraz formy delegacji. Dlatego też kolejnym krokiem do wdrożenia nowych środków będzie zawarcie stosownych porozumień z LAW P i WUP.

Oddział Programowania RPO

Basen w Kraśniku już działa

Modernizacja Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Kraśniku (MOSiR) to długo wyczekiwana przez mieszkańców Kraśnika i okolic inwestycja. Teraz, dzięki Funduszom Europejskim, mogą cieszyć się i korzystać z nowoczesnego obiektu. W dzisiejszym oficjalnym otwarciu basenu, którego modernizacja kosztowała ponad 25 mln zł (wkład UE to 12 mln zł), wziął udział Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski.

Na otwarcie wyremontowanego basenu mieszkańcy Kraśnika czekali od dawna.

Obiekt odnowiony i większy

Unijny projekt obejmował modernizację zdegradowanego obiektu krytej pływalni MOSiR w Kraśniku i był odpowiedzią na zidentyfikowane problemy i potrzeby mieszkańców. Celem tej inwestycji była m.in. poprawa warunków i jakości życia mieszkańców, a także zwiększenie aktywności społecznej, atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej miasta, ale i regionu. Dzięki rewitalizacji, miejsce to jest teraz nowoczesne i funkcjonalne. Udało się m.in. rozbudować i przebudować budynek, zakupić profesjonalne wyposażenie, a pływalnię wzbogacić o nowe pomieszczenia, m.in.:

- saunę mokrą i suchą,
 - basen dla dzieci,
 - basen rekreacyjny z hydromasażami,
 - zaplecze techniczne,
 - pomieszczenie dla ratownika,
 - pomieszczenie gastronomiczne,
 - zjeżdżalnię.
- Cieszę się, że dobiegła końca ta inwestycja, bo była realizowana z myślą o mieszkańcach. I to oni najbardziej czekali na jej zakończenie. W realizacji

tego projektu pomogły fundusze unijne i teraz mieszkańcy Kraśnika i okolic mogą korzystać z nowoczesnego, zmodernizowanego basenu – mówi **Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski**.

W ramach projektu udało się wyposażyć w profesjonalny sprzęt:

- obiekt (m.in. regały, ławki z oparciami, wieszaki, basenowa tablica wynikowa i informacyjna, wysokie krzesło ratownika, szafki basenowe wyposażone w zamek elektrostatyczny, suszarki do włosów, atrakcje basenowe dla placu wodnego, maszyna czyszcząca plażę basenu);
- sprzęt ratowniczy (m.in. defibrylator, koła ratunkowe, bojki ratownicze, deska ortopedyczna, apteczki pierwszej pomocy);
- sprzęt basenowy (m.in. deski małe i duże, makarony pływackie, pasy wypornościowe do nauki pływania dla dzieci i dorosłych, kosz do wodnej koszykówki, zabawki do nurkowania, rower wodny);
- kasy obsługowe (m.in. bramki obrotowe, uchylne, czytniki do trans-

ponderów i kart, komputer wraz z programem do obsługi zegarków, kasa fiskalna).

Inwestycja pozwoliła także na utworzenie Zintegrowanego Systemu Obsługi Klienta w formie aplikacji dla klientów basenu, gdzie można m.in. zakupić bilety czy karnety, a także dokonać rezerwacji. Dodatkowo, elektroniczny system pomiaru czasu służący do pomiaru uzyskiwanych czasów przez zawodników, został zintegrowany z tablicą informacyjną.

Unijne pieniądze

Projekt pn. Modernizacja zdegradowanego obiektu krytej pływalni Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Kraśniku, realizowany jest w ramach rewitalizacji obszarów miejskich, którego celem jest m.in. odnowa zdegradowanych przestrzeni miejskich. Projekty w ramach tego Działania obejmują przebudowę, remont oraz modernizację budynków zdegradowanych w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji użytkowych, które wynikają z programów rewitalizacji. Podmiotami uprawnionymi do uzyskania wsparcia są m.in. samorządy.

Ambasadorzy Funduszy Europejskich

Zaszczytny tytuł Ambasadora Funduszy Europejskich zyskało pięć samorządów lokalnych z naszego województwa: Radzyń Podlaski, Powiat Rycki, Powiat Łukowski, Gmina Lublin oraz Powiat Kraśnicki. Specjalnym wyróżnieniem uhonorowana została gmina Jastków.

Tą nagrodą chcemy podkreślić wpływ unijnych dotacji na rozwój lokalnych społeczności, a także znaczenie wartości europejskich, takich jak: samorządność, solidarność, wiarygodność i współpraca. Inwestycje unijne widzimy na co dzień. Nie byłoby to możliwe, gdyby nie samorządowcy, którzy potrafią skutecznie przygotowywać i realizować projekty. Z efektów tej pracy bezpośrednio korzystają mieszkańcy.

Marszałek Województwa Lubelskiego
Jarosław Stawiarski

Bez samorządów sukces byłby niemożliwy

Tytuły trafiły do samorządów, które najefektywniej korzystały z Funduszy Europejskich w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. Nagrodzonych wyłoniła powołana przez Marszałka Jarosława Stawiarskiego Kapituła, a jej werdykt poznaliśmy podczas uroczystej gali „Europejski Samorząd – Ambasador Funduszy Europejskich”. Kapituła wyłoniła laureatów w 5 kategoriach tematycznych. W każdej z nich, oprócz laureata, wyróżnione zostały jeszcze dwa inne samorządy. Poznajmy zwycięzców poszczególnych kategorii:

Rewitalizacja

Wyróżnienia w tej kategorii uzyskały: Tomaszów Lubelski oraz Gmina Miejska

Świdnik. Ambasadorem Funduszy został **Radzyń Podlaski** za projekt pn. Poprawa stanu infrastruktury zespołu pałacowo-parkowego i obszaru miejskiego w Radzynie Podlaskim.

Nagrodzony projekt

Pałac Potockich w Radzynie Podlaskim, to niewątpliwie architektoniczna perła Lubelszczyzny. Samorząd powiatu przy wsparciu Unijnych Funduszy postanowił przywrócić jej pełny blask. Dobiegają końca prace remontowe oraz przebudowa pałacowych wnętrz korpusu głównego pałacu. Wspaniały zabytek otrzyma nowe instalacje i podłogi. Już teraz pięknie prezentuje się wyremontowana elewacja korpusu głównego wraz z rzeźbami.

Odtwarzana jest też historyczna przestrzeń miejskiego Rynku. Zwieńcze-

niem tej części projektu będzie budowa fontanny.

Środowisko

Wyróżnienia otrzymały: Gmina Fajslawice oraz Gmina Strzyżewice.

Ambasadorem Funduszy został **Powiat Rycki** za projekt pn. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej stanowiących własność Powiatu Ryckiego.

Nagrodzony projekt

Starostwo powiatowe podjęło się realizacji projektu termomodernizacji należących do niego budynków. Pozyskane z RPO WL pieniądze pozwoliły na kompleksową termomodernizację 15 budynków użyteczności publicznej. Wykonano w nich ocieplenia ścian zewnętrznych, podłóg, stropów i dachów. Budynki zyskały także nową stolarkę okienną

Na zdjęciu od lewej: Dariusz Szustek - Starosta Powiatu Łukowskiego; Danuta Smaga - Starosta Powiatu Puławskiego oraz Wiesława Pardyka - Burmistrz Gminy Nałęczów.

Na zdjęciu od lewej: Mirosław Żydek - Wójt Gminy Konopnica; Barbara Zdybel - Wójt Gminy Strzyżewice; Marcin Pastuszek - Zastępca Wójta Gminy Jabłonna; Teresa Kot - Wójt Gminy Jastków; Krzysztof Urbaś - Wójt Gminy Niemce; Ryszard Golec - Wójt Gminy Niedzwica Duża; Krzysztof Kopyść - Wójt Gminy Lubartów; Michał Cholew - Burmistrz Piasiek.

i drzwiową. Ich systemy grzewcze zostały przebudowane, a oświetlenie wymienione na energooszczędne. Projekt objął też montaż urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii. Z pewnością przełoży się to na zmniejszenie zużycia energii, a co za tym idzie także na obniżenie kosztów eksploatacyjnych budynków.

Dziedzictwo kulturowe i naturalne

Ambasador Funduszy to **Powiat Łukowski** za projekt pn. Centrum Kultury Sienkiewiczowskiej - I etap podniesienia atrakcyjności Muzeum, zabytkowego parku i kopca.

Wyróżnienia otrzymały: Powiat Puławski oraz Gmina Nałęczów.

Nagrodzony projekt

Cel projektu to utworzenie w Woli Okrzejskiej Centrum Kultury Sienkiewiczowskiej. Noblista urodził się w tej miejscowości, a Centrum powstaje na bazie istniejącego Muzeum Henryka Sienkiewicza.

Dzięki wsparciu Funduszy Europejskich przebudowany i wyremontowany został istniejący budynek muzeum, zrewitalizowano otaczający go zabytkowy park. Zbudowano w nim także nowe ścieżki służące zarówno rowerzystom jak i spacerowiczom. Udało się także zrewitalizować Kopiec Henryka Sienkiewicza. Wszystkie prace wpłyną na atrakcyjność placówki, a co za tym idzie doprowadzą do wzrostu liczby odwiedzin w nowym Centrum Kultury.

Włączenie społeczne i edukacja

Wyróżnione w tej kategorii: Miasto Chełm oraz Gmina Wisznice.

Ambasador Funduszy **Gmina Lublin** za projekt pn. Rozbudowa środowiskowego domu samopomocy „Kalina” w Lublinie.

Nagrodzony projekt

Za tym technicznym tytułem kryje się jednak wiele pozytywnych emocji ludzi, którzy z tego domu korzystają. Celem projektu było bowiem zmniejszenie deficytu usług społecznych na terenie miasta w zakresie opieki i rehabilitacji osób starszych i niepełnosprawnych.

Dzięki projektowi istniejący środowiskowy dom samopomocy wzbogacił się o trzykondygnacyjny budynek w którym działają specjalistyczna rehabilita-

cja z gabinetami poradnictwa, 30 miejsc dziennego pobytu dla osób z chorobą Alzheimera, zaburzeniami pamięci i tyle samo miejsc całonocnego pobytu dla osób z podobnymi schorzeniami.

Zdrowie i polityka senioralna

Wyróżnienia uzyskały: Powiat Biłgorajski, Gmina Serokomla. Ambasador Funduszy to **Powiat Kraśnicki** za projekt pn. „Za krokiem krok”.

Nagrodzony projekt

Projekt przewidział utworzenie i prowadzenie w Powiecie Kraśnickim Środowiskowego Domu Samopomocy. Dzięki jego powołaniu powstało 55 miejsc dla ludzi potrzebujących wsparcia. 6 kolejnych osób korzysta z pomocy opiekuńczej w miejscu zamieszkania.

Dzięki projektowi podopieczni nowego Domu mogą w odnowionych pomieszczeniach korzystać z nowego sprzętu, wyposażenia i materiałów terapeutycznych. I jak widać korzystają z tego chętnie podczas warsztatów: muzycznych, tanecznych, fotograficznych, kosmetycznych, stolarskich i kulinarnych. A kiedy mają czas wyruszają na edukacyjne wycieczki.

Wyróżnienie specjalne

Na szczególną nagrodę zasłużyła Gmina Jastków wraz siedmioma innymi samorządami. Doceniona została jako lider projektu partnerskiego na rzecz „Poprawy spójności przestrzennej, społecznej i kulturowej Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego poprzez rewitalizację”. Projekt był wspólnym przedsięwzięciem gmin Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego: **Gmina Jabłonna, Gmina Strzyżewice, Gmina Konopnica, Gmina Niedrzwica Duża, Gmina Niemce, Gmina Lubartów, Gmina Piasiki**. Projekt partnerski jest przykładem dobrej praktyki współpracy samorządów. Więcej na temat Ambasadora Funduszy Europejskich

Na zdjęciu od lewej: Szczygielski Dariusz - Starosta Rycki; Jarosław Stawiarski - Marszałek Województwa Lubelskiego; Jacek Kępcik Sekretarz Gminy Fajslawice; Barbara Zdybel - Wójt Gminy Strzyżewice.

Na zdjęciu od lewej: Krzysztof Żuk - Prezydenta Miasta Lublin; Jakub Banaszek - Prezydent Miasta Chełm, Piotr Dragan - Wójt Gminy Wisznice; Beata Mazurek - posłanka do Parlamentu Europejskiego; Jarosław Stawiarski - Marszałek Województwa Lubelskiego.

Na zdjęciu od lewej: Jarosław Stawiarski - Marszałek Województwa Lubelskiego; Andrzej Rolla - Starosta Powiatu Kraśnickiego; Piotr Chaber - Wójt Gminy Serokomla; Andrzej Szarlip - Starosta Powiatu Biłgorajskiego; Beata Mazurek - posłanka do Parlamentu Europejskiego.

Na zdjęciu od lewej: Jarosław Stawiarski - Marszałek Województwa Lubelskiego; Wojciech Zukowski - Burmistrz Tomaszowa Lubelskiego; Waldemar Jakson - Burmistrz Świdnika; Beata Mazurek - posłanka do Parlamentu Europejskiego; Jerzy Rębek - Burmistrz Radzyna Podlaskiego.

Aktywni i kreatywni – Liderzy Innowacji 2022

Artur Soboń – Sekretarz Stanu, Wiceminister Finansów w Ministerstwie Finansów. Autor: Polska Press.

Pomysłowi, przedsiębiorczy, kreatywni, dzięki Funduszom Europejskim dostali szansę na udoskonalenie i rozwinięcie swoich biznesów. Konkurs „Lider Innowacji” organizowany przez Lubelską Agencję Wspierania Przedsiębiorczości od sześciu lat otwiera nam oczy na ludzi, których często nieszablonowe pomysły stają się, dzięki wsparciu z Funduszy Europejskich, rzeczywistością.

Wiemy, kto w tym roku wyróżnił się wśród firm realizujących założenia Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 i otrzymał z rąk Zbigniewa Wojciechowskiego, Wicemarszałka Województwa Lubelskiego statuetkę Lidera Innowacji. 21 listopada br. odbyła się Gala Przedsiębiorczości – Ambasadorzy Lubelskich Funduszy Europejskich, na której przyznano tytuły, ale najpierw zrobimy przegląd, kto w tym roku miał szansę na otrzymanie statuetki.

Biogospodarka - produkty z Lubelszczyzny na rynku międzynarodowym

Wśród nominowanych do tytułu Lidera Innowacji były firmy korzystające z pomocy środków Funduszy Europejskich w różnych dziedzinach biznesu. Przykładem z branży Biogospodarki jest PUMAR. Wdrożył on dwie innowacje technolo-

giczne nieznane i niestosowane dotychczas na świecie w postaci wytworzenia nietypowych i wielkogabarytowych form konstrukcji stolarki otworowej z użyciem profili z PCV z niskim skrzydłem w innowacyjnym okuciu paskowym oraz opracował i zlecił stworzenie innowacyjnej technologii transportu wielkogabarytowych i nietypowych elementów. Warsztat Samochodowy MOMOT, na podstawie wyników prac B+R wdrożył w przedsiębiorstwie innowację w skali rynku międzynarodowego w postaci nowej i odpornej na oddziaływanie mechaniczne i środowiskowe powłoki lakierniczej o cechach znacznie przewyższających dotychczas wytwarzane. Innowacyjny jest również proces jej nakładania. TARASOLA Piotr Garbacz również wprowadziła na rynek innowacyjny w skali międzynarodowej produkt - Pergola Bioclimatic Plus, która wyróżnia się na tle innych zintegrowaną roletą, udoskonalonym, opatento-

wanym systemem odprowadzania wody oraz szczelnością i odpornością na działanie zewnętrznych czynników.

Medycyna i zdrowie – z Lublina na świat

Kolejnymi firmami wartymi zapoznania się, o których jeśli jeszcze nie słyszeliście to na pewno usłyszycie, są firmy z dziedziny medycyny. O spółce Medical Inventi zrobiło się głośno za sprawą prac nad wynalazkiem o międzynarodowej skali innowacyjności - biomateriału kośćcozastępczego FlexiOss, zwanego sztuczną kością, objętego ochroną patentową zarówno w Polsce jak i za jej granicami. Biokompozyt z powodzeniem jest już stosowany u pacjentów ortopedycznych i może zmienić medycynę na świecie. Innowację w dziedzinie medycyny i zdrowia wprowadziła również spółka NowoMedica. Ich międzynarodowej skali metoda prowadzenia badań przy wyko-

Od lewej: Marek Neckier - Dyrektor LAW, Dariusz Pietrzyk - Prezes Bitstream, Maciej Maniecki - Prezes Medical Inventi, Tomasz Momot- Właściciel Warsztatu Samochodowego MOMOT, Piotr Zygań - Dyrektor Departamentu Regionalnych Programów Operacyjnych w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej, Zbigniew Wojciechowski - Wicemarszałek Województwa Lubelskiego. Autor: Polska Press.

rzystaniu bezkontrastowej techniki IVIM w obrazowaniu rezonansu magnetycznego jest szczególnym rozwiązaniem dla osób, które m.in. nie mogą mieć podanego środka kontrastowego, np. kobiety w ciąży.

Informatyka i automatyka – światowe rozwiązania lubelskich przedsiębiorców

Interesujące są również firmy, które korzystają z Funduszy Europejskich by udoskonalić nasze życie w dziedzinie informatyki i automatyki. MT Legal zaskakuje nas projektem dotyczącym produkcji mieszanki kompozytowej do wytwarzania budynków w technologii 3D. Usługa budowy z wykorzystaniem potencjału mobilnej drukarki 3D umożliwiającej znaczące skrócenie czasu realizacji budowy i w niemalże 100% redukującej ilość odpadów betonowych wydaje się tematem bliskiej przyszłości. Ciekawostką nie tylko dla producentów owoców, ale i dla nas konsumentów jest produkcja kombajnu JOANNA 5 do zbioru owoców jagodowych. W efekcie wdrożonych wyników prac B+R, w firmie

WEREMCZUK FMR, z pomocą otrzymanego wsparcia unijnego powstała maszyna rolnicza, która może zastąpić kilka rodzajów kombajnów, dając plantatorowi możliwość zminimalizowania kosztów poniesionych przy zbiorze maszynowym różnego rodzaju plonów. Pomiedzy nominowanymi do tytułu Lidera firmami znalazł się także Bitstream. To przedsiębiorstwo, z którego pomysłów korzystamy wszyscy, ponieważ jest producentem zaawansowanej elektroniki, switchy Ethernet dla branży energetycznej oraz sond monitorowania sieci 5G. Środki unijne pomogły w pełni zautomatyzować ich linię produkcyjną do montażu elektroniki, której sercem jest pierwszy w Polsce automat SMT ATOM-3. Ich produkty wspierają cyfryzację sieci energetycznych, wspomagając proces transformacji na odnawialne źródła energii.

Energetyka niskoemisyjna – fundusze unijne na zieloną Lubelszczyznę

W tej kategorii nie tyle liczy się innowacja co pomysł na ochronę i poprawę

jakości naszego środowiska. Szumy Park przykładowo zainstalował instalację OZE oraz kompleksowo zmodernizował budynek usytuowany w środku malowniczych lasów, w samym sercu Roztocza. DAREX, uznany producent koszul męskich, damskich i dziecięcych również postawił na zwiększenie efektywności energetycznej budynku firmy poprzez przeprowadzenie jego kompleksowej, głębokiej termomodernizacji wraz z montażem instalacji fotowoltaicznej i wymianą oświetlenia na LED. Firma PULANNA, podobnie jak pozostałe nominowane firmy, skorzystała ze wsparcia z Funduszy Europejskich. Środki te umożliwiły produkcję kosmetyków w zmodernizowanym energetycznie budynku. Projekty w tej kategorii znacząco przyczyniają się do oszczędności energii elektrycznej, cieplnej oraz zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych do atmosfery, co w dzisiejszych czasach jest dla nas, mieszkańców Lubelszczyzny i ogólnie kraju, bardzo istotne.

Kto w tym roku wypadł najlepiej

W trakcie Gali Przedsiębiorczości - Ambasadorzy Lubelskich Funduszy Europejskich poznaliśmy wyniki konkursu Lider Innowacji. Wyboru spośród przedstawionych powyżej firm dokonali internauci,

którzy oddawali swoje głosy poprzez głosowanie internetowe. Liderami Innowacji 2022 zostały firmy: MIROSLAW MOMOT - Warsztat samochodowy MOMOT, MEDICAL INVENTI S.A., BITSTREAM SP. Z O.O. oraz SZUMY PARK Hotel & Restaurant.

Zapytany o pomysły tegorocznych nominowanych na wykorzystanie środków unijnych Dyrektor Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości, Marek Neckier odpowiedział – Niezwykle nas cieszy przedsiębiorczość, determinacja, aktywność i kreatywność lubelskich przedsiębiorców, szczególnie w czasie, kiedy sytuacja rynkowa jest nieprzewidywalna, a warunki działalności zmie-

niają się bardzo dynamicznie. Miejmy nadzieję, że lubelscy przedsiębiorcy nadal będą wdrażać swoje pomysły nie tylko na rynku krajowym, ale również na rynku międzynarodowym. Wsparcie ze środków unijnych otwiera nowe możliwości przedsiębiorcom, którzy w jednym przypadku bez nich nie mogliby sobie pozwolić na ich realizację.

W każdej edycji konkursu Lider Innowacji wybór nominowanych jest bardzo trudny. Wybiera się ich spośród przedsiębiorstw, którzy poprzez umowę z Lubelską Agencją Wspierania Przedsiębiorczości korzystają z funduszy unijnych w ramach RPO WL i efektywnie wdrażają innowacyjne projekty i nowocze-

sne rozwiązania. Wśród typowanych do konkursu biznesplanów znajdują się projekty np. z sektorów inżynierii, automatyki, ICT, gastronomii, opieki medycznej i zdrowia, turystyki, rekreacji i rozrywki czy doradztwa i szkoleń. Wygrywają Ci, którzy mają dobre pomysły na wykorzystanie unijnego wsparcia i są zdeterminowani, by wcielać je w życie. Tegoroczna edycja konkursu Lidera Innowacji po raz kolejny to pokazała.

Gratulujemy tytułów tegorocznym Liderom, tj. MIROSLAW MOMOT - Warsztat samochodowy MOMOT, MEDICAL INVENTI S.A., BITSTREAM SP. Z O.O. oraz SZUMY PARK Hotel & Restaurant.

LAWP

Nominowani w kategorii Automatyka i Informatyka. Na zdjęciu od lewej: Marek Neckier - Dyrektor LAWPA, Robert Weremczuk - Prezes WEREM-CZUK FMR, Dariusz Pietrzyk - Prezes Bitstream, Tomasz Żebrowski - Prezes MT LEGAL, Piotr Zygałło - Dyrektor Departamentu Regionalnych Programów Operacyjnych w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej, Zbigniew Wojciechowski - Wicemarszałek Województwa Lubelskiego. Autor: Polska Press.

Nominowani w kategorii Biogospodarka. Na zdjęciu od lewej: Zbigniew Wojciechowski - Wicemarszałek Województwa Lubelskiego, Dagmara Misztal - reprezentantka firmy TARASOLA PIOTR GARBACZ, Tadeusz Pudło - Właściciel firmy PUMAR, Tomasz Momot - Właściciel Warsztatu Samochodowego MOMOT, Piotr Zygałło - Dyrektor Departamentu Regionalnych Programów Operacyjnych w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej, Marek Neckier - Dyrektor LAWPA. Autor: Polska Press.

Lider Innowacji w kategorii Medycyna i Zdrowie. Na zdjęciu od lewej: Zbigniew Wojciechowski - Wicemarszałek Województwa Lubelskiego, Maciej Maniecki - Prezes Medical Inventi, Piotr Zygałło - Dyrektor Departamentu Regionalnych Programów Operacyjnych w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej, Marek Neckier - Dyrektor LAWPA. Autor: Polska Press.

Nominowani w kategorii Energetyka Niskoemisyjna. Na zdjęciu od lewej: Zbigniew Wojciechowski - Wicemarszałek Województwa Lubelskiego, Michał Skwarek - Prezes Pulanna, Magdalena Czelej - Wspólnik DAREX PRO-DUCENT KOSZUL, Marek Neckier - Dyrektor LAWPA, Piotr Zygałło - Dyrektor Departamentu Regionalnych Programów Operacyjnych w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej. Autor: Polska Press.

Usługi i Ekonomia społeczna

W poprzednim numerze „Pulsu Regionu” zaprezentowaliśmy działania podejmowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie w związku z pandemią covid-19 i wojną w Ukrainie. Jednak jest to tylko reakcja na sytuacje nadzwyczajne. Na co dzień ROPS zajmuje się wieloma sprawami związanymi z codziennym życiem mieszkańców naszego regionu.

Jednym z podstawowych zadań Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie jest koordynacja sektora ekonomii społecznej w regionie. Zajmujemy się tworzeniem i promowaniem innowacyjnych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej, a także wspieranie i promowanie podmiotów ekonomii społecznej.

Małgorzata Romanko, dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie

Na swoje działania ROPS skutecznie pozyskuje pieniądze z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego. Oto ich przegląd.

Ekonomia społeczna

Jednym z podstawowych zadań Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie jest koordynacja sektora ekonomii społecznej w regionie, tworzenie i promowanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej, a także wspieranie i promowanie podmiotów ekonomii społecznej. W obszarze tym od 2015 r. realizowany był projekt koordynacyjny „Ekonomia społeczna - drogowskaz rozwoju społecznego” a od 2021 jego kontynuacja „Ekonomia Społeczna – Drogowskaz rozwoju społecznego II”. Wartość projektu to 4,5 mln zł. Celem projektów

jest kreowanie polityki regionalnej na rzecz ekonomii społecznej oraz pobudzanie rozwoju ekonomii społecznej i jej otoczenia w regionie poprzez takie działania jak:

- stworzenie formalnej platformy współpracy samorządu województwa z samorządami lokalnymi i ich jednostkami organizacyjnymi w zakresie realizacji działań z obszaru włączenia społecznego, a także stosowanie klauzul społecznych w zamówieniach realizowanych przez JST;
- koordynacja sieci PES oraz usług wsparcia podmiotów ekonomii społecznej;
- monitoring i aktualizacja Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Lubelskim;

- współpraca pomiędzy samorządami lokalnymi z terenu województwa lubelskiego z ośrodkami wsparcia ekonomii społecznej, działającymi w 4 subregionach oraz podmiotami ekonomii społecznej;
- powołanie Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej;
- promowanie podmiotów ekonomii społecznej na poziomie regionalnym.

Usługi społeczne

Kolejny projekt realizowany w ramach RPO WL to **projekt partnerski „Środowisko lokalne motorem rozwoju usług społecznych” RPO WL (2021-2023)**, którego wartość sięgnęła 2 mln zł. Jego celem jest wzrost dostępności wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych dla osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w gminach Urzędów i Gościeradów (powiat kraśnicki) oraz gminach Stanin i Krzywda (powiat łukowski). W ramach projektu m.in. utworzone zostały wypożyczalnie sprzętu rehabilitacyjnego, pielęgnacyjnego i wspomagającego, a także świadczone są usługi asystenckie czy opiekuńcze w miejscu zamieszkania. Udzielana jest też pomoc psychologiczna, terapeutyczna i prawna oraz animacja lokalna a także szkolenia dla opiekunów faktycznych, opiekunek/AOON.

Zespół Ekonomii Społecznej ROPS

Spółdzielnie socjalne stanowią doskonałe miejsce pracy dla wielu ludzi. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej dba o ich rozwój i promocję.

DNI OTWARTE

Funduszy Europejskich

Dni Otwarte Funduszy Europejskich to coroczna impreza, którą organizuje Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. To czas, kiedy małe i duże przedsiębiorstwa, a także instytucje z całej Polski prezentują swoje funduszowe projekty. Tegoroczna – już dziewiąta – edycja święta Funduszy Europejskich odbyła się w dniach 7-9 października 2022 r. Wojewódzki finał obchodów DOFE świętowaliśmy 9 października w Kraśniku

Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, jako Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym, zorganizował wydarzenie prezentujące Beneficjentów Funduszy Europejskich. – Naszym celem było udostępnienie szerokiej publiczności in-

formacji o przedsięwzięciach sfinansowanych przy pomocy tych funduszy. – Dlatego w specjalnie zorganizowanym miasteczku funduszowym przy stoiskach mogliśmy spotkać się z przedstawicielami samorządów, organizacji pozarządowych czy przedsiębiorcami. Zainteresowani mogli porozmawiać ze specjalistami z Punktu Informacji Funduszy Europejskich – mówi **Dyrektor Departament Zarządzania RPO w Urzędzie Marszałkowskim Anna Brzyska.**

Zanim jednak swoje podwoje otworzyło funduszowe miasteczko, na stracie Kraśnickiego Półmaratonu im. 24 Pułku Ułanów, stanęli biegacze. Zawodom, które odbywały się pod hasłem „Biegam - Pomagam - Zwycięzam” także

patronowały Fundusze Europejskie. Całą imprezę zakończyły koncerty Dawida Kwiatkowskiego i Roksany Węgiel. Już dzisiaj wiemy, że jubileuszowe – 10 dni Otwartych Funduszy Europejskich w przyszłym roku świętować będziemy wiosną. Z pewnością zadbamy by były nie mniej atrakcyjne niż tegoroczne. O szczegółach będziemy informować na bieżąco na naszej stronie internetowej i w mediach społecznościowych.

DOFE są częścią prowadzonej przez Komisję Europejską kampanii #EUinmyregion.

Życie wraca na linię kolejową

Lublin - Łuków

Dzięki dodatkowym pieniądzą z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego nad linią kolejową łączącą Lubartów z Parczewem wybudowana zostanie kładka dla pieszych. We wtorek 8 listopada br. podpisany został aneks do umowy o dofinansowaniu projektu „Rewitalizacja linii kolejowej nr 30 na odcinku Lubartów - Parczew”

Przemysłowe inwestycje w transport kolejowy powodują, że na kolejnych liniach pojawiać się będą nowoczesne pociągi

W Lubartowie będzie bezpieczniej

– Decydując o zwiększeniu dofinansowania dla tego projektu, jako Zarząd Województwa Lubelskiego, wyszliśmy naprzeciw oczekiwaniom i apelom mieszkańców i radnych Lubartowa – mówi **Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski**. – Zakres prac przewidziany w pierwotnym projekcie został powiększony o budowę kładki dla pieszych. Realizujemy w ten sposób cel społeczny, polegający na zwiększeniu bezpieczeństwa mieszkańców.

Kładka wybudowana zostanie między przystankami Lubartów Słowackiego i Lubartów Lipowa w ciągu alei Zwycięstwa i ulicy Spacerowej. Dzięki niej mieszkańcy zyskają bezpieczne przejście między osiedlami Królów i 3 Maja.

Unijne pieniądze

Wartość prowadzonych prac współfinansowanych z RPO WL sięga prawie 121 mln zł. Przedsięwzięcie, które realizuje PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. uzyskało dofinansowanie z RPO WL. – Początkowo dotacja z Funduszy Europejskich wynosiła prawie 75,2 mln zł – mówi Jarosław Stawiarski. – Podpisany 8 listopada aneks do umowy zwiększył jednak to

dofinansowanie do nieco ponad 80,2 mln zł. Pieniądże, które dołożyliśmy PKP PLK, to wolne pieniądze w ramach Działania 8.3. Skorzystaliśmy również na korzystnych różnicach kursowych.

Do końca października 2022 r. beneficjent przedstawił do refundacji wnioski o płatność na łączną kwotę dofinansowania przekraczającą 73,6 mln zł.

Kolej po nowemu

Linia kolejowa nr 30 Łuków – Lublin Północny, której częścią jest odcinek łączący Lubartów i Parczew, powstała pod koniec XIX wieku z myślą o wykorzystaniu do celów militarnych. W okresie PRL służyła do transportu towarowego oraz osobowego. Na początku XXI wieku, po ponad 100 latach od powstania, z uwagi na zły stan techniczny oraz malejące zainteresowanie na usługi przewozowe, została zamknięta. Po 13 latach od zamknięcia, rozpoczęło się stopniowe przywracanie ruchu. W pierwszej kolejności, po przeprowadzeniu modernizacji jednego z odcinków, uruchomiono połączenie osobowe na linii Lublin – Lubartów. Kolejne prace remontowe i modernizacyjne przeprowadzone w następnych latach pozwoliły na wznowienie w 2017 r. ru-

chu pasażerskiego i towarowego na całej długości linii.

Rewitalizacja na odcinku Lubartów - Parczew polegała na poprawie stanu istniejącej 26 kilometrowej linii kolejowej z przystosowaniem jej do obsługi osób niepełnosprawnych. Linia zyskała nowoczesne rozwiązania techniczne, a przestarzałe elementy infrastruktury kolejowej są zastępowane nowymi. Wpływie to znacząco na poprawę bezpieczeństwa podróżowania oraz bezpieczeństwa na przejazdach kolejowo-drogowych. Pociągi pasażerskie będą mogły jeździć z maksymalną prędkością do 120 km/h, a d towarowe do 80 km/h. Dzięki unowocześnieniu infrastruktury zwiększy się przepustowość linii kolejowej, a w ślad za tym ulegnie poprawie także wewnętrzna spójność komunikacyjna regionu. Wzrost dostępności transportu kolejowego przyczyni się także do poprawy mobilności mieszkańców województwa. Szacuje się, że po zakończeniu wszystkich prac na tej trasie liczba przewozów pasażerskich sięgnie prawie 350 tysięcy.

Kolej+

Publiczna kolej żelazna, której początki sięgają lat 20-tych XIX w., stała się symbolem światowego skoku gospodarczego i cywilizacyjnego. Umożliwienie przewożenia większych ilości towarów i osób na duże odległości w stosunkowo krótkim czasie wpłynęło na nagły wzrost tempa rozwoju przemysłu, handlu oraz komunikacji między ludźmi. Mimo że obecnie ten rodzaj transportu stracił na znaczeniu na rzecz innych środków, w szczególności transportu kołowego, nadal posiada znaczny potencjał rozwojowy, który warto wykorzystać. PKP Polskie Linie Kolejowe sukcesywnie prowadzą dalsze prace związane z modernizacją i unowocześnianiem linii korzystając ze wsparcia UE oraz przystępują do jej elektryfikacji w ramach Programu Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej Kolej+.

Dodatkowe wsparcie na rozbudowę szpitala w Kraśniku

Jednym z głównych priorytetów wszystkich państw Unii Europejskiej jest ochrona zdrowia i zabezpieczenie społeczne mieszkańców. Polityka zdrowotna UE, której zadaniem jest uzupełnienie potrzeb poszczególnych krajów członkowskich, ma służyć propagowaniu zdrowia, ochronie obywateli przed zagrożeniami zdrowotnymi oraz wspieranie rozwoju systemów opieki zdrowotnej.

Dzięki środkom z RPO możliwe było wsparcie szeregu projektów poprawiających jakość usług w szpitalach oraz innych placówkach medycznych poprzez inwestycje w budowę i modernizację budynków, wyposażenie w nowoczesne urządzenia i aparaturę medyczną oraz budowę zaawansowanych systemów elektronicznych usprawniających między innymi komunikację i obieg dokumentacji medycznej.

Robert Chmura, Dyrektor Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w UM WL

Lubelska służba zdrowia

Priorytetem Zarządu Województwa Lubelskiego jest, zgodnie z polityką unijną i krajową, sprawnie i efektywnie działająca służba zdrowia, poprawa warunków leczenia pacjentów oraz ich hospitalizacja, a także podnoszenie jakości usług medycznych. Jednym z podstawowych narzędzi do osiągnięcia tych celów jest Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. Jednym z przykładów takich inwestycji jest projekt dobudowy pawilonu do budynku szpitala w SPZOZ w Kraśniku w celu poprawy dostępności i jakości świadczonych usług, zabezpieczenia świadczeń na oddziałach ginekologicznym, położniczym i neonatologicznym oraz reorganizacji funkcjonowania szpitala.

Projekt pozakonkursowy

Inwestycja realizowana jest w ramach projektu pozakonkursowego w Działaniu 13.1 Infrastruktura ochrony zdrowia RPO WL na lata 2014-2020. Pierwotnie umowa o dofinansowanie, zawarta w marcu 2021 r., zakładała wsparcie unijne na poziomie 19 mln PLN przy całkowitej wartości projektu wynoszącej ponad 25 mln PLN. Niestety, z uwagi na ciągle zmieniającą się sytuację gospodarczą, w tym przede wszystkim

rosnące koszty materiałów i usług budowlanych, zakładana kwota okazała się niewystarczająca do pełnej realizacji założeń projektowych. W związku z powyższym Zarząd Województwa dwukrotnie (w lutym i w październiku 2022 r.) zwiększał wysokość wsparcia w przedmiotowej umowie. Dzięki korzystnym różnicom kursowym udało się zwiększyć kwotę dofinansowania łącznie o ponad 10 mln PLN. Obecnie umowa zakłada wsparcie z budżetu UE w kwocie ponad 29 mln PLN, a koszty całkowite inwestycji oszacowano na poziomie blisko 35 mln PLN.

Nowy blok

Inwestycja powiększająca szpital w Kraśniku obejmuje dobudowę 3-kondygnacyjnego budynku połączonego z budynkiem głównym szpitala, a także zakup sprzętu medycznego i wyposażenia niezbędnego do realizacji świadczeń medycznych. W nowej części szpitala, na poziomie niskiego parteru zostaną zlokalizowane pomieszczenia techniczne i pomocnicze oraz pracownia tomografii komputerowej. Na parterze natomiast znajdzie się nowe wejście główne do szpitala, a także izba przyjęć ogólna, dziecięca i dla ginekologii i położnictwa. Na tym poziomie zlokalizowany będzie również 10-lóżkowy oddział ginekologiczny. Z kolei na poziomie I znajdzie

się oddział położniczo-noworodkowy, m. in. z salami dla pacjentek, salą do porodu i salą operacyjną. Zakończenie inwestycji zaplanowano na koniec I kwartału 2023 r. a pierwsi pacjenci będą mogli skorzystać z efektów projektu kilka miesięcy później. Szacuje się, że ulepszonymi usługami wspartymi ze środków UE objęte zostanie 90 tys. osób rocznie.

DW EFRR

Kraśnicki szpital systematycznie korzysta z możliwości jakie dają Fundusze Europejskie. Dzięki nim udało się m.in. poprawić funkcjonowanie przychodni specjalistycznej i podnieść efektywność ambulatoryjnej opieki specjalistycznej

Kolejne gminy otrzymały fundusze unijne na inwestycje w zieloną energię

Zarząd Województwa Lubelskiego dokonał kolejnego zwiększenia alokacji w ramach drugiego konkursu unijnego z zakresu wsparcia wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Dzięki tej decyzji, samorządowcy z gmin: Nielisz, Siennica Różana, Tomaszów Lubelski, Chodel, Rudnik, Rossosz, Zalesie oraz Konopnica otrzymali z rąk Marszałka Województwa Lubelskiego Jarosława Stawiarskiego umowy na dofinansowanie projektów. Łącznie przedsięwzięcia opiewają na kwotę blisko 40 mln zł, z czego ponad 30 mln zł pokryją środki unijne.

Nielisz

Gmina zrealizuje projekt pn. *Odnawialne źródła energii w Gminie Nielisz*, którego wartość wynosi ponad 6 mln zł, z czego blisko 5 mln zł to środki unijne. W ramach projektu, zamontowane zostaną zestawy kolektorów słonecznych, z których korzystają 182 gospodarstwa domowe. Realizacja pozwoli także m.in. na montaż 325 instalacji fotowoltaicznych. Szacuje się, że w ramach projektu roczny spadek emisji gazów cieplarnianych wyniesie 857,70 tony ekwiwalentu CO₂.

Siennica Różana

Projekt, jaki zrealizuje gmina nosi nazwę *Energia ze słońca dla gminy Siennica Różana*. Całkowita wartość przedsięwzięcia wynosi blisko 6 mln zł, z czego ponad 4,5 mln zł pokryją środki z Unii Europejskiej. Dzięki tym środkom 287 instalacji fotowoltaicznych zostanie

zamontowanych na budynkach mieszkańców gminy. Zakres projektu obejmuje także montaż 15 szt. instalacji solarnych oraz 28 szt. kotłów opalanych biomasą. Dzięki temu szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych wyniesie 1139,41 tony ekwiwalentu CO₂.

Tomaszów Lubelski

Gmina otrzyma blisko 3 mln zł środków z UE na realizację wartego ponad 3,5 mln zł projektu pn. *Odnawialne Źródła Energii w Gminie Tomaszów Lubelski – II Etap*. Dzięki zakontraktowanym środkom zamontowanych zostanie 101 instalacji kolektorów słonecznych, 15 powietrznych pomp ciepła oraz 186 instalacji paneli fotowoltaicznych, a roczny spadek emisji gazów cieplarnianych wyniesie 490,36 tony ekwiwalentu CO₂.

Chodel

Samorząd zainwestuje ponad 6 mln zł w projekt pn. *Energia ze słońca dla Gminy Chodel*, z czego unijne dofinansowanie wyniesie blisko 5 mln zł. Przedmiotem tego projektu jest montaż 260 instalacji fotowoltaicznych do wytwarzania energii elektrycznej z promieniowania słonecznego, 13 kotłów na biomasę, a także 112 instalacji solarnych. Szacuje się, że w ramach projektu roczny spadek emisji gazów cieplarnianych wyniesie 938,42 ton ekwiwalentu CO₂.

Rudnik

Gmina zrealizuje projekt pn. *Energia przyjazna środowisku w Gminie Rudnik*, którego wartość wynosi blisko 1,5 mln zł, z czego nieco ponad 1 mln zł stanowią będą środki unijne. W ramach projektu zamontowanych zostanie 28 zestawów kolektorów słonecznych,

służących do przygotowania ciepłej wody użytkowej. Realizacja pozwoli także m.in. na montaż 73 instalacji fotowoltaicznych do produkcji energii elektrycznej. Szacuje się, że w ramach projektu roczny spadek emisji gazów cieplarnianych wyniesie 190,98 tony ekwiwalentu CO₂.

Rossosz

W wyścigu po energię odnawialną gmina postawiła na energię ze słońca. Gmina zainwestuje ponad 3 mln zł w projekt pn. *Energia słoneczna w Gminie Rossosz*, z czego unijne dofinansowanie wyniesie ponad 2 mln zł. Przedmiotem tego projektu jest montaż 167 instalacji fotowoltaicznych do wytwarzania energii elektrycznej z promieniowania słonecznego i 45 instalacji solarnych do przygotowania CWU. Szacuje się, że w ramach projektu roczny spadek emisji gazów cieplarnianych wyniesie 158,78 ton ekwiwalentu CO₂.

Zalesie

Gmina zainwestuje ponad 5 mln zł w projekt pn. *Montaż odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy Zalesie - ETAP 3*, z czego unijne dofinansowanie wyniesie blisko 4 mln zł. Przedmiotem tej inwestycji jest montaż 269 instalacji fotowoltaicznych do wytwarzania energii elektrycznej z promieniowania

słonecznego, a także 101 instalacji solarnych. Szacuje się, że w ramach projektu roczny spadek emisji gazów cieplarnianych wyniesie 273,78 ton ekwiwalentu CO₂.

Konopnica

Samorząd zrealizuje warty ponad 7 mln zł projekt pn. *Czysta energia w Gminie Konopnica - instalacje solarne i fotowoltaiczne*, z czego dofinansowanie unijne wyniesie blisko 6 mln zł. Inwestycja pozwoli na zakup i montaż 95 szt. instalacji solarnych i 343 szt. instalacji fotowoltaicznych. Szacuje się, że w ramach tego przedsięwzięcia, roczny spadek emisji gazów cieplarnianych wyniesie 955,83 tony ekwiwalentu CO₂.

Celem wszystkich wymienionych przedsięwzięć jest poprawa środowiska naturalnego, ochrona zdrowia, a także oszczędne i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych. Samorządy skierowały projekty do mieszkańców poszczególnych gmin, którzy będą ostatecznymi beneficjentami wsparcia. Co ważne, inwestycje te pozwolą na stopniowe uniezależnianie się od dostawców energii, dzięki czemu mieszkańcy po prostu zaoszczędzą.

Wsparcie wykorzystania OZE

– Konkursy dotyczące odnawialnych źródeł energii cieszą się dużym zainteresowaniem wśród Beneficjentów funduszy unijnych – mówi marszałek **Jarosław Stawiarski** – To znak, że wśród władz samorządów, rośnie świadomość dbania o środowisko, w którym żyjemy, a także o zdrowie mieszkańców i efektywność energetyczną gmin.

Wręczenie umów obejmuje projekty, w ramach których zostanie wykonane ponad 2 207 mikroinstalacji OZE (1027 instalacji fotowoltaicznych oraz 1 180 instalacji związanych z przygotowaniem ciepła zarówno w celach CO jak i CWU). Cieszy fakt, iż wsparte projekty w znacznym stopniu zniwelują problemy tak wielu gospodarstw domowych z terenu województwa lubelskiego w odniesieniu do drożej energii elektrycznej i ciepłej.

Warto dodać, że pierwotnie w ramach drugiego konkursu ogłoszonego w 2019 roku, kwota alokacji wynosiła nieco ponad 100 mln zł. Zarząd województwa, widząc ogromne zainteresowanie konkursem, bo złożonych zostało 210 wniosków o dofinansowanie o łącznej wartości ponad 860,6 mln zł, zwiększył kilkukrotnie kwotę alokacji do obecnie wynoszącej blisko 307 mln zł. Dzięki tym zwiększeniom łącznie w ramach konkursu realizowanych będzie 135 projektów.

Fundusze unijne wsparciem dla pracowników placówek edukacyjnych

Wiedza jest jedyną rzeczą, która wzbogaca, a której nikt nikomu nie może odebrać.

Ignacy Jan Paderewski

Nauczyciele, pracownicy bibliotek pedagogicznych, doradcy metodyczni, konsultanci oraz pracownicy publiczni potrzebują wiedzy specjalistycznej oraz takiej, która nadążałaby za współczesnym światem i jego możliwościami. To właśnie fundusze europejskie dają szansę na dalszy rozwój.

Wspólne zdjęcie przedstawicieli placówek edukacyjnych, które otrzymały wsparcie z Regionalnego programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego

Podniesienie poziomu wiedzy

Ważnym aspektem podnoszenia poziomu wiedzy nauczycieli i doradców metodycznych jest dostęp do technologii informatycznych. Innym - możliwość nabywania wiedzy i umiejętności nauczycieli, specjalistów z zakresu pedagogiki i psychologii oraz umiejętność udzielania nauczycieli-bibliotekarzy w zakresie wykorzystywania narzędzi aplikacyjnych. Ponadto kluczowe jest doradztwo metodyczne oraz udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej przez nauczycieli i specjalistów zatrudnionych w szkołach oraz poradniach psychologiczno-pedagogicznych.

Projekt pt. „Wsparcie szkoleniowe dla pracowników placówek edukacyjnych w zakresie sposobu korzystania z narzędzi technicznych umożliwiających lub wspierających pracę zdalną” daje takie możliwości.

Projekt i jego cele

Projekt realizowany jest przez Województwo Lubelskie/ Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie/ Lubelskie Centrum Innowacji i Technologii/ Departament Kultury, Edukacji i Dziedzictwa Narodowego/ Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli. Wartość pro-

jektu to ponad 6,5 mln zł, z czego dofinansowanie unijne wynosi 5,5 mln zł. Celem projektu jest podniesienie poziomu wiedzy nauczycieli, doradców metodycznych i konsultantów zatrudnionych w Lubelskim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli, pracowników publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz pracowników bibliotek pedagogicznych z terenu województwa lubelskiego w zakresie praktycznego sposobu wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w edukacji poprzez realizację szkoleń oraz usunięcie barier uniemożliwiających lub utrudniających skuteczne realizowanie procesu

zdalnego nauczania i doskonalenia nauczycieli.

Postęp i nowe technologie

Postęp technologiczny w cyfrowym świecie oraz uczenie się będzie oznaczało, że pracownicy pedagogiczni będą potrzebowali nowych umiejętności, takich jak umiejętność zarządzania platformami internetowymi, tworzenia otwartych zasobów edukacyjnych i korzystania z mediów cyfrowych. W kształceniu i szkoleniu zawodowym będą potrzebować specjalistycznej wiedzy, aby korzystać z zaawansowanych technologii.

Kompleksowość działań

Podniesienie poziomu wiedzy będzie miało zasadnicze znaczenie dla zaspokojenia potrzeb nauczycieli w zakresie umiejętności praktycznych oraz wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnej. Właśnie poprzez kompleksowość wsparcia, w projekcie weźmie udział 1 306 uczestników, w tym m.in. 80 pracowników bibliotek pedagogicznych działających na terenie województwa lubelskiego. Ponadto wsparciem zostaną objęte 364 szkoły i placówki, w tym m.in. 4 biblioteki pedagogiczne.

Dla bibliotek PROLIB i...

Projekt zakładał wdrożenie w bibliotekach pedagogicznych w:

- Białej Podlaskiej wraz z filiami w Parczewie, w Łukowie,
- Chełmie,
- Zamościu wraz z filiami w Hrubieszowie, w Tomaszowie Lubelskim i w Biłgoraju,
- Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej im. Komisji Edukacji Narodowej w Lublinie wraz z filią w Janowie Lubelskim

systemu bibliotecznego PROLIB. Biblioteki Pedagogiczne Województwa Lubelskiego uruchomiły ten system dla ponad 16 tys. swoich czytelników. Za wyłonienie wykonawcy oraz nadzór nad prawidłowym wdrożeniem systemu odpowiadało Lubelskie Centrum Innowacji i Technologii.

Biblioteki i korzystający z ich usług czytelnicy zyskali nowoczesne narzędzia umożliwiające dotarcie do zbiorów. System oferuje bibliotekarzom kompleksowe zarządzanie zbiorami. Zaś czytelnicy mogą skorzystać z internetowej multiwyszukiwarki INTEGRO i zamawiać wybrane publikacje online bez względu na to, w której bibliotece się one znajdują. Dostępna jest też aplikacja mobilna. Co bardzo ważne, moduł Internetowy serwisu bibliotecznego spełnia wymagania dostępności dla osób z niepełnosprawnościami treści internetowych, zgodnie ze standardem WCAG 2.1 na poziomie AA. Dzięki temu osoby z niepełnosprawnościami mają szansę na korzystanie z najnowocześniejszych usług na wysokim poziomie.

...profesjonalne skanery

Ponadto Biblioteki zostały wsparte poprzez zakup profesjonalnych skanerów dzielowych umożliwiających digitalizację (czyli stworzenie cyfrowej wersji papierowych pozycji bibliotecznych), w celu ich udostępniania zainteresowanym czytelnikom za pośrednictwem systemu PROLIB. Na potrzeby utrzymania systemu bibliotecznego, zachowania jego stabilnej pracy oraz przechowywania zdigitalizowanych pozycji bibliotecznych w ramach projektu zakupiona została również infrastruktura serwerowa, pracująca w chmurze obliczeniowej Województwa Lubelskiego.

DW EFS

Nowoczesna biblioteka, to nie tylko księgozbiór. Dzięki Funduszom Europejskim biblioteki w naszym województwie podążają ku nowoczesności.

Nie tylko „Puls Regionu”

Posłuchaj

Podcasty

Reportaż

Magazyn Lubelskie
Fundusze Europejskie

Zobacz

Prawdziwe historie

Inwestycje

Projekt EURE dla rozwoju miast

Trzy lata temu w Hiszpanii ośmiu partnerów, pochodzących z różnych regionów Europy, po raz pierwszy spotkało się, aby zastanowić się i przedyskutować odpowiedź na pytanie, w jaki sposób małe miasta położone w peryferyjnych regionach mogłyby wpływać na promowanie zrównoważonych polityk miejskich.

Park leśny Athalassa – dobra praktyka z Cypru
Na zdjęciu uczestnicy wizyty studyjnej siedzący na drewnianych ławkach w parku i słuchający przewodnika.

Regionalne polityki miejskie stanowią istotny element kreowania kierunków polityki rozwoju regionów po roku 2020, w tym również jako płaszczyzna wskazywania priorytetów wsparcia, niezbędnych w kolejnym okresie programowania. Potrzeba większego ukierunkowania polityki rozwoju na wspieranie i wzmacnianie miast wynika ze zmiany paradygmatu polityki regionalnej UE, promującego zintegrowane podejście do zagadnień rozwojowych, w tym przede wszystkim uznania kluczowej roli miast oraz ich obszarów funkcjonalnych w rozwoju kraju i regionów.

Projekt EURE

Celem projektu EURE (Program Interreg Europa 2014-2020) jest wymiana doświadczeń pomiędzy regionami w zakresie działań rozwojowych na obszarach miejskich, w tym dotyczących poprawy zarządzania środowiskiem, funkcjonowania przestrzeni miejskich, a także rewitalizacji miast. Projekt realizowany jest od 1 sierpnia 2019 r. do 31 lipca 2023 r., pod przewodnictwem Lidera Projektu Eixo Atlantico Noroeste Peninsular - transgraniczne stowarzyszenie gmin, przez Województwo Lubelskie oraz ACR+ - Stowarzyszenie Miast i Regionów na rzecz zrównoważonego zarządzania

zasobami (Belgia), Agencję Rozwoju Empolese Valdelsa (Włochy), Miasto Alba Iulia (Rumunia), Miasto Pilzno (Czechy), Agencję Rozwoju w Nikozji (Cypr), Związek Atlantic Cities (Francja) oraz Miasto Ryga (Łotwa). Partnerzy podjęli wspólne działania, aby przeanalizować rozwiązania i wymienić się doświadczeniami, a następnie usprawnić regionalne i lokalne polityki wspierające poprawę jakości środowiska na obszarach miejskich.

Plan Działań dla Województwa Lubelskiego

Pierwsza faza projektu EURE dobiegła końca. Dzięki międzyregionalnej wymianie wiedzy i doświadczeń wszyscy partnerzy opracowali plany działania, które będą wdrażane w drugiej fazie projektu. „Plan Działań dla Województwa Lubelskiego” zawiera propozycję dwóch działań opracowanych we współpracy z Lokalną Grupą Interesariuszy z regionu, do której należą przedstawiciele miast: Lublin, Zamość, Puławy, Biała Podlaska, Chełm, Kraśnik, Biłgoraj, Hrubieszów, Tomaszów Lubelski, Radzyń Podlaski, Łuków oraz Lubartów. Działanie pierwsze obejmuje aktualizację Regionalnej Polityki Miejskiej Województwa Lubelskiego (z naciskiem na aspekty środowiskowe), natomiast działanie drugie

ma na celu zmiany w schemacie organizacyjnym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w zakresie wyraźnego przypisania zadania dotyczącego koordynacji polityki miejskiej konkretnemu departamentowi.

Dobre praktyki

Wspólną intencją partnerów projektu EURE jest zwiększenie efektywności korzystania z zasobów w ramach zrównoważonych polityk miejskich, w zakresie minimalizowania produkcji odpadów, usprawniania procesów zarządzania zasobami naturalnymi oraz wspierania wprowadzania zasad gospodarki o obiegu zamkniętym.

Efektom pierwszej fazy projektu są 22 dobre praktyki zidentyfikowane przez partnerów projektu, w tym m.in.:

- Model rozwoju hiszpańskiego miasta Pontevedra promujący rozwój miasta z uwzględnieniem powiązań i współpracy z sąsiadującymi gminami,
- Projekt HOPE – dom równych ludzi, który przekształcił centrum włoskiego miasta Empoli w przestrzeń przyjazną do życia, bardziej zieloną i umożliwiającą integrację pokoleniową,
- Miejskie ogrody w Rydze – przykład, gdzie okoliczni mieszkańcy zagospodarowali plac, by realizować ogrodnicze hobby.

Ponadto w ramach projektu opracowano 8 regionalnych raportów na temat wdrażania Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, raport „Opinia miast średnich i położonych w obszarach peryferyjnych na temat europejskiej polityki miejskiej” oraz 8 regionalnych planów działań.

Wszystkie dokumenty dostępne są na stronie internetowej projektu: <http://projects2014-2020.interregeurope.eu/eure/>, zaś na dalsze efekty 2 fazy projektu przyjdzie nam czekać rok.

Departament Strategii i Rozwoju

Standardy obsługi inwestora w województwie lubelskim

Projekt „Standardy obsługi inwestora w województwie lubelskim” realizowany jest przez Województwo Lubelskie na podstawie umowy o dofinansowanie zawartej z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji. Celem projektu jest podniesienie jakości obsługi inwestora w jednostkach samorządu terytorialnego (np. gminy, powiaty).

Do projektu zrekrutowano 100 jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa lubelskiego. Uczestnicy projektu zostali objęci kompleksowym programem szkoleniowo – doradczym w zakresie obsługi inwestora.

Wsparcie szkoleniowe

W okresie październik 2021 – luty 2022 zrealizowany został cykl szkoleń w formule zdalnej dla kadry kierowniczej oraz pracowników merytorycznych JST. „Prezentacje biznesowe i wystąpienia publiczne”, „Kompetencje menedżerskie/negocjacje w procesie inwestycyjnym”, „Zarządzanie strategiczne rozwojem gospodarczym” czy „Marketing terytorialny” to tylko niektóre z zagadnień, które były poruszane podczas 9 modułów szkoleniowych. Łącznie w cyklu szkoleń wzięło udział ok. 120 przedstawicieli kadry kierowniczej oraz 140 pracowników merytorycznych JST.

- Udział w projekcie, w tym szczególnie w specjalistycznych szkoleniach oraz wyjazdach studyjnych, oceniam bardzo dobrze. Podnoszenie jakości obsługi inwestora jest niezwykle ważne, szczególnie w takich miastach jak Chełm, które musi walczyć o każdą, potencjalną i nową inwestycję - mówi **Zastępca Prezydenta Miasta Chełm, Dorota Cieślak**.

Wizyty studyjne...

Podsumowaniem szkoleń i wzmocnieniem przekazanej wiedzy w praktyce było 6 wizyt studyjnych, w których wzięli udział starostowie, wójtowie, burmistrzowie oraz sekretarze z województwa lubelskiego. Łącznie w wizytach uczestniczyły 94 jednostki samorządu terytorialnego. Dobrymi praktykami i doświadczeniem zdobytym podczas obsługi inwestorów, a także wnioskami

Przedstawiciele JST z województwa lubelskiego oraz pracownicy UMWL na wizycie studyjnej w Gminie Miejsko- Wiejskiej Lidzbark

wyciągniętymi z realizacji pilotażowej edycji projektu podzieliły się trzy jednostki z województwa warmińsko-mazurskiego: Elbląg, Lidzbark Welski oraz Nowe Miasto Lubawskie. Przedstawiciele odwiedzanych samorządów przekonali, że wdrożenie profesjonalnych standardów obsługi może zmienić pozycję samorządu w postrzeganiu przez przedsiębiorców.

- Przedsiębiorczość, skuteczność samorządu w pozyskiwaniu inwestora i realizacji inwestycji w Lidzbarku pokazały, że przed współczesną kadrą zarządzającą stoją ogromne wyzwania. Inwestorzy, a przede wszystkim firmy, potrzebują oferty terenów atrakcyjnych, przygotowanych pod względem infrastruktury. Nabyte doświadczenia z projektu, w szczególności w wizycie studyjnej, na pewno wykorzystam w swoim samorządzie, a efektem, mam nadzieję, będą nowe inwestycje w po-

wiecie kraśnickim – podkreśla starosta kraśnicki **Andrzej Rolla**.

Wizyta studyjna umożliwiła uczestnikom zapoznanie się ze strategią pozyskiwania i obsługi inwestycji, potencjałem inwestycyjnym gmin oraz dostępnymi trenami inwestycyjnymi, a także formami wsparcia jakie są oferowane dla lokalnych przedsiębiorców i inwestorów w gminach Warmii i Mazur, ze szczególnym uwzględnieniem kluczowych sektorów gospodarki, w tym m. in. branży meblarskiej.

... i doradztwo

Kolejnym etapem realizowanego projektu jest m.in. doradztwo indywidualne, które ma na celu wsparcie we wdrożeniu zdobytej podczas szkoleń wiedzy i wypracowanych narzędzi do skutecznej obsługi inwestora.

DGWP

Fundusze Europejskie doradzają, szkolą, aktywizują

Efektywne korzystanie z funduszy unijnych to wspólna odpowiedzialność, aby dzięki nim realizacja założonych dążeń miała odzwierciedlenie w poprawie życia gospodarczego i społecznego. Celem wdrażanych działań z obszaru rynku pracy, jak i włączenia społecznego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie (WUP) jest, aby interwencja dostępnych środków w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (RPO WL), służyła mieszkańcom województwa lubelskiego.

Czas podsumowań

Okres kwalifikowalności wydatków, czyli finansowe zamknięcie projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (RPO WL) przypada na koniec grudnia 2023 roku. Zatem zbliża się czas podsumowań realizowanych/zrealizowanych działań w ramach Programu. WUP jako Instytucja Pośrednicząca (IP RPO WL) odpowiada za prawidłową realizację projektów z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej, tj.:

1. Oś Priorytetowa 9 Rynek pracy:
 - Działanie 9.1 Aktywizacja zawodowa
 - Działanie 9.2 Aktywizacja zawodowa – projekty powiatowych urzędów pracy
2. Oś Priorytetowa 11 Włączenie społeczne:
 - Działanie 11.1 Aktywne włączenie
 - Działanie 11.4 Aktywne włączenie w ramach Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego (ZIT LOF)

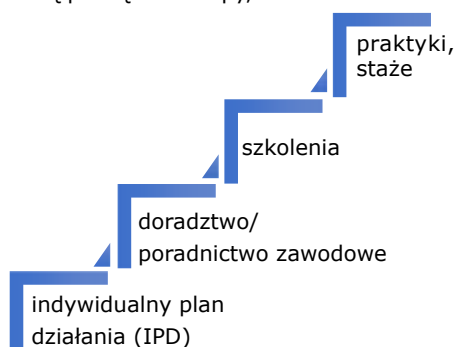
W ramach powyższych działań WUP Lublin ma na swoim koncie:

25 ogłoszonych naborów

581 podpisanych umów

**1 075 121 093,27 PLN
wartość ogółem
podpisanych umów**

Maksymalny poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu wynosi 85%. Jest to konkretna pomoc finansowa dla Beneficjentów, którzy zdecydowali się podzielić swoim doświadczeniem i przedłożyć je na realizację programów reintegracji społecznej i zawodowej. Mają one formułę projektów, w których uczestnik „przechodzi” przez kolejne ściśle ze sobą powiązane etapy, m.in.:

- **Indywidualny plan działania (IPD)** – to zindywidualizowany i dostosowany do potrzeb oraz możliwości uczestnika projektu plan aktywizacji zawodowej. Doradca zawodowy tworząc go uwzględnia m.in. wykształcenie, kwalifikacje, ukończone kursy, doświadczenie zawodowe, tak aby ścieżka reintegracji zawodowej zwiększyła szanse na podjęcie zatrudnienia.
- **Doradztwo zawodowe** – to proces, w którym doradca zawodowy wspiera i ukierunkowuje uczestnika projektu w dokonywaniu przez niego wyborów edukacyjnych, jak i zawodowych. To forma spotkań indywidualnych lub grupowych, w trakcie których doradca diagno-

zuje, pomaga i stwarza warunki do poznania cech osobowościowych, pod kątem których wskazuje preferowane zawody.

- **Szkolenia** – umożliwiają zdobycie dodatkowych umiejętności, wiedzy, nowych kwalifikacji, bądź podniesienie już posiadanych, co realnie zwiększa szanse na zatrudnienie i rozpoczęcie kariery zawodowej.
- **Praktyki, staże** – praktyczne „przełożenie” zdobytej wiedzy, kwalifikacji w miejscu pracy, nauka zawodu u potencjalnego pracodawcy.

Uczestnicy projektów

Ze wsparcia skorzystały/korzystają osoby bezrobotne, bierne zawodowo, o niskich kwalifikacjach, zagrożone wykluczeniem, bądź wykluczone społecznie. Najmłodsi uczestnicy to młodzież, często wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych czy podopieczni Lubelskiej Wojewódzkiej Komendy Ochotniczych Hufców Pracy. Co do górnej granicy wieku, to nawet emeryci czy renciści są uczestnikami projektów, liczą się chęć i poczucie, że nadal mogą być aktywni zawodowo.

Rezultaty wsparcia

Fundusze Europejskie umożliwiają realizację wspólnych inicjatyw różnych jednostek w zakresie zatrudnienia i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Poniższe dane obrazują wynik tej współpracy.

Oś Priorytetowa 9 Rynek pracy RPO WL:

- Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie – **44 636**

- Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – **14 948**
- Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu – **27 918**

Oś Priorytetowa 11 Włączenie społeczne RPO WL:

- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – **21 246**
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – **11 333**
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – **5 323**

(Dane na 16.11.2022 r.)

O efektach mówią Beneficjenci

Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Kraśniku Krzysztof Grzegorzczak: Realizacja projektu pt.: „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych po 30 roku życia w powiecie kraśnickim VI” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego, realizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, w sposób bezpośredni przyczyniła się do poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy. Głównymi rezultatami projektu było podjęcie pracy przez 240 osób oraz

uzyskanie nowych kwalifikacji przez 45 uczestników. Realizacja projektu przyczyniła się do powstania 38 nowych firm oraz utworzenia 60 nowych stanowisk pracy w już istniejących firmach.

Dyrektor Biura, Prokurent Fundacji Inicjatyw Menedżerskich Anna Bielak:

W ramach projektów współfinansowanych ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego wsparciem objęliśmy ponad 500 osób. Były to m.in osoby pozostające bez pracy oraz mieszkańcy obszarów rewitalizowanych. Szczególne miejsce na naszej mapie projektów zajmują przedsięwzięcia skierowane do wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych. Pomagaliśmy młodym ludziom odnaleźć swoją drogę w życiu i wejść w dorosłość. Realizowaliśmy doradztwo rozwojowe, szkolenia zawodowe, tutoring zawodowy, zajęcia socjoterapeutyczne oraz zajęcia rozwijające zainteresowania i talenty młodych uczestników projektu. Dzięki środkom z RPO ponad 200 osób znalazło pracę, prawie 500 uzyskało nowe kwalifikacje, a ponad 50 osób usamodzielniało się i odnalazło pomysł na siebie.

Koordinator Działu Projektów NSZZ Solidarność Region Środkowo-Wschodni Cezary Czarnocki:

Realizowany przez NSZZ „Solidarność” projekt „(Nie)Pełnosprawni są aktywni” umożliwił osobom z niepełnosprawnościami zdobycie nowego zawodu, dzięki czemu część z nich znalazła pracę i znacznie poprawiła swoją sytuację

materialną. Istotną wartością dodaną, którą należy podkreślić jest to, że osoby te poznały własną wartość i siłę. Dla nich bycie niepełnosprawnym to już nie „wyrok” wykluczający z życia. Przychodzą do nas dziękując i śmiejąc się – to daje nam satysfakcję z tego, że wsparcie było trafionym pomysłem.

Wiceprezes Zarządu Fundacji Fuga Mundi Marek Stępniaik:

Łączna liczba osób objętych wsparciem w ostatnim okresie, w ramach naszych działań wyniosła 560 osób, w tym 193 uczestników stanowiły osoby bezrobotne, a 367 to osoby bierne zawodowo, w tej grupie były również osoby z niepełnosprawnościami. 90 osób odbyło kursy komputerowe ICT zakończone egzaminami i uzyskaniem kwalifikacji. Szkolenia zawodowe odbyło 560 osób. Doprowadziło to do nabycia, podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych. Szkolenia zakończyły się egzaminami i uzyskaniem dokumentu potwierdzającego kompetencje (235 osób) lub kwalifikacje (325 osób). Część uczestników, tj. 400 osób odbyło staże zawodowe w wymiarze od 3 do 6 miesięcy, mające na celu praktyczne przyuczenie do zawodu. Efekt - pracę podjęło 212 osób. Projekty przyczyniły się do poprawy sytuacji życiowej uczestników projektów poprzez podniesienie aktywności społeczno-zawodowej w wyniku połączenia działań na rzecz integracji społecznej z działaniami zwiększającymi szanse na uzyskanie pracy oraz podniesienie kwalifikacji.

WUP

Dzięki wsparciu Funduszy Europejskich ponad 26 tys. osób uzyskało nowe kwalifikacje.

Atrakcja na ogólnopolską skalę

Wizyta w zoo to nieodłączny element szczęśliwego dzieciństwa. Mieszkańcy Lubelszczyzny mają do dyspozycji jeden z najnowocześniejszych obiektów zoologicznych w kraju. Na zwiedzenie Ogrodu Zoologicznego im. Stefana Milera w Zamościu zarezerwujcie nie mniej niż 3 godziny. Dzieciaki będą zachwycone!

Na wizytę w zamojskim zoo warto przeznaczyć co najmniej trzy godziny. Na pewno będzie czas świetnie wykorzystany.

Rodzina Katarzyny i Piotra postanowiła obejrzeć zoo w Zamościu, które właśnie zostało oddane turystom po generalnym remoncie, zrobionym z unijnych pieniędzy. – Standard też europejski – relacjonują na gorąco. – Wyprawa z trójką naszych dzieciaków i synkiem kuzynki odbyła się samochodem. Zajechaliśmy na duży bezpłatny parking. Obok czekały specjalne pojazdy, by dzieci mogły oglądać zoo, jeżdżąc tymi wehikułami po alejkach. Jednak my wybraлиśmy spacer.

Drugi parking dla gości ogrodu zoologicznego wraz z kasą biletową czynną w weekendy znajduje się przy sąsiednim markecie budowlanym.

Bilety są w różnych cenach. Najdroższy normalny weekendowo-świąteczny kosztuje 35 zł, najtańszy ulgowy z kartą dużej rodziny 25 zł. – Szybko się przekonaliśmy, że to świetnie wydane pieniądze na wspólny czas z rodziną, na rekreację i edukację – mówi Piotr. – Spodobało się nam, że w zoo pamiętają o Ukrainie. Razem z nami wchodziły dzieciaki z Charkowa, płaciły za wejście złotówkę. Miały roześmiane buzie, widać, że podobała im się wycieczka. To pozwala wierzyć, że choć na chwilę zapomnieli o tym, co ich rodziny teraz przechodzą.

Architektoniczne mistrzostwo

Na wizytę w zamojskim zoo zarezerwujmy sobie trzy, a nawet cztery godziny, szcze-

gólnie jeśli chcemy w spokojnym, spacerowym tempie zobaczyć żelazne atrakcje: żyrafy, lwy, tygrysy i niedźwiedzie. Oglądanie tych majestatycznych zwierząt niemal oko w oko, bo tylko przez szybę, to niesamowite przeżycie. Przy każdym wybiegu spędzicie po kilkanaście minut. Zwierzęta nie boją się zwiedzających i chętnie podchodzą bliżej. Warto zobaczyć też nowe zwierzęta: sępy, wielkiego orła, leniwce, które znajdują się w nowej strefie na efektownych wybiegach. Mąż Katarzyny zwrócił uwagę na dobrze rozplanowane pawilony. – Jako inżynier doceniam genialnie zrobione terraria i architektoniczne mistrzostwo nowej części zoo. Zwierzęta są zadbane i zrelaksowane. Hipopotam karłowaty podbił moje serce – mówi. Jego żonie najbardziej spodobał się budynek z wolno fruującymi ptakami. – To strzał w dziesiątkę! – ocenia Katarzyna.

Familijny relaks

W ogrodzie znajdują się różne restauracje. W trakcie zwiedzania można więc zjeść obiad, deser czy wypić kawę. Rodzina Katarzyny i Piotra testowała jeden z punktów gastronomicznych. Miał rozsądne ceny, dobre jedzenie i przestrzeń przyjazną dzieciom. W obiekcie nie brakuje czystych i zadbanych toalet. W zoo działa plac zabaw i park linowy (za dodatkową opłatą). – Gdy dzieciaki zobaczyły plac zabaw, ból nóżek po zwie-

dzaniu w cudowny sposób je opuścił, szalały dobre pół godziny – śmieje się Katarzyna. Z dodatkowych atrakcji warto skorzystać, jeśli będziemy w ogrodzie zoologicznym w okolicach południa. Wiele zwierząt odpoczywa wówczas po posiłku i nie chcą wychodzić na wybiegi.

Edukacyjne walory

Zwiedzający podkreślają, że bardzo fajnym pomysłem są tabliczki informacyjno-edukacyjne przybliżające początki zoo, zawierające ciekawostki o długości życia zwierząt czy zgadywanki z obrazkami. Ogród Zoologiczny w Zamościu bierze udział w programie „Odkrywca Zdobywca” i proponuje grę terenową związaną ze zdobywaniem pieczętek w trakcie przechadzki po kompleksie. Dodatkowa atrakcja to ekspozycja botaniczna z roślinami z różnych kontynentów.

– Byliśmy niedawno w warszawskim zoo. To nasze zamojskie jest mniejsze, ale lepsze. Wyśmienite miejsce. Widać inwestycje i rozwój tego ogrodu – oceniają Katarzyna i Piotr.

A co, jeśli tak spodobały się wam mieszkańcy zoo, że zapragniecie mieć jakiegoś w domu? Nic łatwiejszego! W ogrodzie jest schronisko dla psów. Warto je odwiedzić, bo może czeka tam na was wymarzony, czworonożny przyjaciel?

Jak widać, zamojskie zoo to naprawdę nowoczesny i wielofunkcyjny obiekt, który ma szansę na wiele sposobów zaszczepić w najmłodszych szacunek i fascynację naturą. Potwierdzają to ostatnie nagrody. Ubiegłej jesieni podczas XI Lubelskiej Gali Turystyki Ogród Zoologiczny w Zamościu zdobył jedno z czterech wyróżnień w Konkursie na Najlepszy Produkt Turystyczny Województwa Lubelskiego 2021.

Zoo doskonale rozwija dorobek wielu pokoleń zamościan. W końcu jest jednym z najstarszych ogrodów zoologicznych w Polsce. Jego początki sięgają 1918 roku, kiedy to Stefan Miler, dzisiejszy patron kompleksu, a wówczas profesor Męskiego Gimnazjum im. Jana Zamoyskiego, postanowił założyć pierwszy w Polsce szkolny ogródek przyrodniczy.

Nie byliście jeszcze w zamojskim zoo? Wykorzystajcie finisz wakacji na rodzinną wyprawę po świecie zwierząt.

Dzieci namalowały swój świat

Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski oraz Dyrektor Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym UMWL Anna Brzyska, wręczyli nagrody laureatom i wyróżnionym w trzeciej edycji konkursu plastycznego, organizowanego w ramach tegorocznych obchodów Dni Otwartych Funduszy Europejskich.

Udział w konkursie dostarczył jego uczestnikom wiele emocji. A nagrody i pamiątkowe fotografie będą o tym jeszcze długo przypominać

Konkurs ogłoszony został 10 maja 2022 r. i skierowany był do uczniów klas I-VIII szkół podstawowych z województwa lubelskiego, a jego celem było popularyzowanie wiedzy o funduszach unijnych i rozwój umiejętności plastycznych wśród dzieci. Łącznie w obydwu kategoriach konkursowych wpłynęło 640 prac, z czego w kategorii klas I-IV - 389, a 251 prac w kategorii klas V-VIII.

O funduszach oczami dziecka

Zadanie konkursowe polegało na stworzeniu pracy plastycznej (w formacie A4 lub A3, wybranymi technikami plastycznymi), której tematem były zmiany, jakie zaszły w najbliższym

otoczeniu Uczestnika, dzięki środkom z Funduszy Europejskich. Technika pracy plastycznej była dowolna, wszystko zależało od indywidualnej inwencji. Była to dobra okazja do oderwania się od ekranu komputera czy smartfona i pobudzenia kreatywności u dzieci, a także popularyzowania wiedzy o funduszach unijnych.

Laureaci

Łącznie w kategorii klas I-IV i V-VIII wyłoniono sześć zwycięzców, którzy otrzymali nagrody o wartości do 600 zł – deskorolki elektryczne, o wartości do 400 zł – wielofunkcyjne zegarki smartwatch i dziecięce hulajnogi o wartości do 200 zł.

W pierwszej kategorii najwyżej oceniono prace:

- Adama Ciosa – Gminny Ośrodek Kultury w Nieliszu;
- Kajetana Steczuka – Szkoła Podstawowa w Żmudzi
- Antoniego Tokarzewski – Szkoła Podstawowa nr 1 im. M. Curie w Kraśniku.

W drugiej kategorii zwycięzcami zostali:

- Aleksandra Butyńska – Szkoła Podstawowa nr 2 w Tomaszowie Lubelskim;
- Luba Savchuk – Zespół Szkół Ogólnokształcących w Sobieszynie
- Martyna Mazurek – Szkoła Podstawowa w Złójcu

W obu kategoriach wyłonionych zostało także po dziesięć wyróżnień (kompletną listę laureatów znajdziecie na www.rpo.lubelskie.pl). Laureaci otrzymali zestawy upominkowe związane z Funduszami Europejskimi, a także vouchery rodzinne do wykorzystania w miejscu dofinansowanym ze środków unijnych w województwie lubelskim, m.in. ZOO Zamość (o tym, że Zoo warto odwiedzić czytaj na stronie obok), i Zoom Natury w Janowie Lubelskim. Ponadto, każdy uczestnik otrzymał pamiątkowy dyplom.

Do wspólnego zdjęcia z laureatami pozują: Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski i Dyrektor Departamentu Zarządzania RPO Anna Brzyska.

Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich

Główny Punkt Informacyjny w Lublinie

pon. 7:30–18:00; wt.–pt. 7:30–15:30
ul. Stefczyka 3b, 20–151 Lublin
tel.: (81) 441 68 64, (81) 441 68 65
e-mail: kontakt@feu.lubelskie.pl

Lokalny Punkt Informacyjny w Białej Podlaskiej

Punkt funkcjonuje do 31 grudnia 2022 r.
pon. 7:30–18:00; wt.–pt. 7:30–15:30
ul. Warszawska 14, 21–500 Biała Podlaska
tel.: (83) 343 58 44, fax: (83) 342 28 82
e-mail: bialapodlaska@feu.lubelskie.pl

Lokalny Punkt Informacyjny w Zamościu

pon. 7:30–18:00; wt.–pt. 7:30–15:30
ul. Partyzantów 3, 22–400 Zamość
tel.: (84) 63 80 267
e-mail: zamosc@feu.lubelskie.pl

Lokalny Punkt Informacyjny w Chełmie

pon. 7:30–18:00; wt.–pt. 7:30–15:30
ul. Mickiewicza 37, p. 112, 22–100 Chełm
tel.: (82) 56 51 921, 514 924 194
e-mail: chelm@feu.lubelskie.pl

Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym
pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Stefczyka 3b, 20–151 Lublin
tel.: (81) 441 67 38, fax: (81) 441 67 40
e-mail: drpo@lubelskie.pl

Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Stefczyka 3b, 20–151 Lublin
tel.: (81) 441 65 75, fax: (81) 441 65 76
e-mail: defrr@lubelskie.pl

Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego
pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Czechowska 19, 20–072 Lublin
tel.: (81) 441 68 43, fax: (81) 441 68 53
e-mail: efs@lubelskie.pl

Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Wojciechowska 9a, 20–704 Lublin tel.: (81) 462 38 12, (81) 462 38 31
fax: (81) 462 38 40
e-mail: lawp@lubelskie.pl

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie
pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Obywatelska 4, 20–092 Lublin
tel.: (81) 463 53 63
e-mail: punkt.konsultacyjny@wup.lublin.pl

Biuro Certyfikacji
pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Stefczyka 3, 20–151 Lublin
tel.: (81) 441 65 82, fax: (81) 441 65 79
e-mail: certyfikacja@lubelskie.pl

Biuro Rzecznika Funduszy Europejskich
pon. 7:30–17:30; wt.–pt. 7:30–15:30
ul. Stefczyka 3, 20–151 Lublin
tel.: (81) 478 13 31, fax: (81) 478 13 32
e-mail: rzecznikrpo@lubelskie.pl

